

ІЗ ПОЕЗІЙ А. С. ПУШКІНА.

І. М А Р А.

Хмара хмару крутить, гоне;
Місяць потай вирина,
В сніжних хвилях сьвітло тоне,
Смутне небо, ніч смутна...
Їду, їду в дикім полі,
Дзвоник плаче дзень-телель!
Страшно, страшно мимоволі
Серед безвістних пустель...

— Гей, рушай! — „Кат має шці;
Коням, пане, тяжко страх:
Хуга бє мене у вічі,
Замело геть чисто шлях.
Збились... Ех, трона змилила...
Що подієш в ніч сліпу?
Водить нас нечиста сила
Та кружає по степу.

„Гляньте: ген голосить, грає,
Присне, свище, наганя;
Ось тепер у прорву пхає
Торопленого коня;
Там небулою верствою
Затемривить ся мана,
Там жариною малою
Мигоне в пїтьмі й скона!“

Хмара хмару крутить, гоне,
Місяць з хмари вирина;
В сніжних хвилях сьвітло тоне,
Смутне небо, ніч смутна...

Ні, кружлять либоць до волі —
Змоги брак... І дзвоник змовк.
Стали коні... „Що там в полі?“
— „Хто їх зна: чи пень, чи вовк!“

Хуга стогне, хуга плаче,
Коні пнуть ся напрямом,
Ген нечиста сила скаче,
А очей, мов тих сьвічок...
Коні в храпом знов пустились,
Дзвоник зразу — дзень-телель!...
Бачу: темні сили збились
В білій млі німих пустель.

Неподобні, нечисленні,
В блимах місячних вони
Закрутились, сили темні,
Як ті листя в осени.
Безліч їх! Куди вганяють?
Квилють, плачуть... Хто їм люб?
Чи болотника ховають,
Чи справляють відьми шлюб?

Хмара хмару крутить, гоне,
Місяць потай вирина,
В сніжних хвилях сьвітло тоне,
Смутне небо, ніч смутна...
Гра нечиста сила роєм
Недосяжній висшині,
І зловістним гуком-воєм
Серце шарпає мені.

II.

Чи я по торжищах блукаю, Чи увіхожу в людний храм, А чи з юнацтвом ніч кружляю,— Я віддаюсь своїм гадкам.	Що божий день і що годину Мене все думка обляга Про неодхильну домовину, Про час, коли її черга.
Я мовлю скрізь : пролинуть роки, І скільки тут не має нас, — Всі в склепи зійдемо глибокі, І чийсь уже наблизивсь час.	І де мені судила доля Сконать, — чи в морі серед хвиль, Чи в січі лютій серед поля, Чи на степу, де гра коவில்?
Чи бачу в полі дуб могутній, — Я мислю : велетню лісів, Переживеш мій вік забутній, Як пережив своїх батьків.	І хоч безчулій труповині Байдуже, де-б не зотлівать, А всеж до рідної країни Волів би ближче я лежать.
Чи дитинятко я милую, — Кажу : здорово будь, рости! Тобі я місцем постаткую : Мені — час тліть, тобі — цвісти.	І хай до склепу вхід жалобний Життя новітне покраша, І свій байдужий та холодний Красою вічною пиша!

III. В Я З Е Н Ь.

Сижу я в темниці, дивлюся з-за ґрат :
Край муру теж бранець — орел, мій співбрат ;
Журливо махає недужим крилом,
Криваве щось дзьоба, як раз під вікном...

І рве та шматує, та зорить в вікно,
Немов би замислив зі мною одно,
І клекогом вабить зір темрявий мій
І хоче промовить : „Тікаймо мерщій !

Ми вільні птахи : гей, час і пора !
Туди, де з-за хмар біліє гора,
Туди, де синіють за мною моря,
Туди, де гуляєм — лиш буйний та я!“

Переклав М. Старичук.

IV.

..... Знов одвідав я
Куточок той землі, де я прожив
Одлюдником два роки непривітних.
Уже тому літ десять, і багато
Змінилося для мене у житті,

І сам, покірний спільному закону,
Я одминивсь; та ось ізнову тут
Минувши мене поймає жваво, —
І вчора ще, здасть ся, я блукав
В отсих дібровах.

Ось низенька хатка,
Де з нянькою моєю жив я бідно.
Бабусі вже нема, вже за стіною
Не чую я її сутужних кроків,
Ні ранкових її обходів...
А в вечері, під завивання фуги,
Казок її, що вивчив я на память
З дитячих літ, та не нудних ніколи...
От горб лісний, що над ним я часто
Просижував без руху і дививсь
На плесо, споминаючи з журбою —
Ох, иньші береги і иньші хвилі...
Між нив злотистих і левад зелених
Воно, блакитне, розлилось широко:
Через його непізнанні хвилі
Пливе рибалка й тягне за собою
Убогий невід. Маячіють села
По берегах плоских, а там за ними
Скривив ся млин, що ледве-ледве крила
Переверта за вітром...

На межі
Мастків предківських, на місці тім,
Де круто шлях здіймаєть ся у гору,
Дощами весь поритий, три сосни
Стоять: одна оддалеки, дві иньші
Близенько рядом... Тут як верхи я їх
Минав при сьвітлі місячної ночі,
Відомим гуком шелест їх верхів
Мені вітання слав. Отим шляхом
Поїхав ниньки я й перед собою
Побачив знову їх; вони ті-ж самі,
Той самий же знайомий вуху шелест;
Та біля їхніх пнів перестарілих,
Де все було колись порожне, голе,
Зросла тепер діброва молодая.
Сім'я навколо товпить ся зелена,
Як діти, під наметом їх. А подаль
Стоїть один приятель їх похмурий,
Немов старий безженний і край нього
Скрізь пустка, як і перш.

Добрідень, племя
Незнаєє та молоде! Не я
Побачу твій могутній пізний зріст,

Коли моїх переростеш знайомих
 І голову старую їх закриєш
 Від погляду мандрівця... Та нехай
 Онук мій гук ваш вчує привітний,
 Коли йдучи із бесід приятельських,
 Думок веселих та приємних повний
 Він помине вас у темноті ночі
 І спогада про мене.

В різні роки
 Під ваш намет, Михайловські діброви,
 З'являв ся я... Коли у перше ви
 Побачили мене, тоді я був
 Веселим юнаком. Безжурно, ласо
 Я до життя лиш приступав. Роки
 Пролинули — і ось ви прийняли
 Утомленого зайду. Я іще
 Був молодий, та вже лихая доля
 В нерівній боротьбі мене підбила.
 Я був огірчений. Сумуючи нераз
 Я міркував про молодість свою
 Загублену в безовочних змаганнях
 Про прикrostі заслужених докорів,
 Про приязнь, що зневагою платила
 Запал душі ймовірної й чуткої, —
 І почуття гіркі кипіли в серці...

V.

Шалених літ погасле раювання
 Важке мені, як те похмілля зрання.

Та як вино, турбот минулих рій
 Тим дужчий, чим старійш в душі моїй.

Мій шлях сумний! Пророчить працю й горе
 Мені будущини хвилясте море.

Та вмерти, друзі, не збира ще хіть!
 Я хочу жить, щоб думать і терпіть.

Я певно ще скоштую насолоди
 Серед скорбот, турбот і негоди...

Гармонією знов уплюсь часами,
 Над вигадом весь обіллюсь сльозами,

І може ще мій захід хоч на мить
 Усьмішкою любов озолотить.

VI. НАДГРОБОК.

Надгробок я собі зробив нерукодільний;
 До нього люду шлях не замете доба;
 І чолом вище він здійняв ся непохильний
 Олександрійського стовба.

Ні, весь я не умру! Дух в лірі заповідній
 Мій прах переживе, — його уникне тлін,
 І славний буду я, покіль в землі й нерідний
 Поет лишить ся хоч один!

Про мене поголос майне по всій моїй країні
 І всяк назве мене у ній язик живий:
 І гордий внук Славян і Фіно і дикий нині
 Тунгуз, Калмик той степовий.

І довго буду я народу тим коханий,
 Що добрі почуття я лірою будив,
 Що волю славив я в вік дикий, безталанний,
 До слабших ласку ворувив.

Наказу Божому кори ся, Музо дужа,
 Не вимагай вінця, образ же не лякайсь;
 Приймаючи хвалу й обмову, будь байдужа
 І з божевільним не змагайсь!

Переклав *І. Степанко*.

